

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petlčvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenišli nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisli-
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravišškega telefona štev. 188.

Makedonsko vprašanje.

III.

Belgrad, 8. julija.

V prejšnjih dveh člankih sem pojasnil, da se je izjalovila rešitev makedonskega vprašanja. Reformne države same ne verujejo v svoje delo, ker se se lotile dela z očitno neiskrenostjo. Rusija hoče, da ostane vse pri starem — status quo, — Avstrija pa je iz početka reformne akcije iskala dokaza, da je edini izlaz iz vseh težkoč vnanja intervencija, oziroma okupacija Makedonije. V tem slučaju bi se zgodilo samo po sebi, kar se je govorilo na berlinskem kongresu: „Au delà de Mitrovia.“

S temi težnjami Avstro-Ogrske soglašajo bolgarski komiteji. Nočemo tu raziskavati, ali so bolgarski vstaši uverjeni, da bi avstro-ogrška okupacija Makedonije bila povoljna za bolgarske interese. Sigurno upajo, da bi Avstrija potisnila srbsko narodnost v Makedoniji in bi tako „eo ipso“ zorela bolgarska pšenica. To upanje so izražali tudi nekateri bolgarski listi.

Zato so Bolgari podpirali vstaje in nemire v Makedoniji, a nikdar jim ni prišla na misel, da bi se borili proti turški vojski ali Arnautom, ker dobro vedo, da bi v tem slučaju bilo hitro konec njihovemu četovanju. Vse svoje sile so napeli, da prisilijo Srbe in Grke, naj prestopijo pod bolgarski eksarhat. S tem upajo doseči dva namena: Da se vzdrži nered v Makedoniji in se izvrši okupacija vnanjih držav ter da dokažejo svetu, da je vse krščansko prebivalstvo v Makedoniji bolgarsko.

Lahko je torej pojmiti, da v takih razmerah ni bilo mogoče skupno delo Srbov in Bolgarov. Dasi so želeli Srbi v kraljevini sporazum z Bolgari, vendar je moral srbski narod v Makedoniji prijeti za orožje, da se brani proti bolgarskim vstašem.

Umevno je, da so Turki tega veselili. Že preje je število mohamedanskega prebivalstva iznašalo 48%, skoraj polovico. Od leta 1902. pa je vsled bojov padlo število kr-

ščanskega prebivalstva najmanj za 200.000 duš. Mnogo je ubitih, še več se jih je izselilo v Ameriko in drugam. Že danes imajo mohamedanci absolutno večino. Ako bi torej Makedonija dobila avtonomije, imeli bi preoblast mohamedanci, ki bi se vedno oglašali za Turčijo. Take torej ni mogoče rešiti makedonskega vprašanja, kakor želi krščansko in slovansko prebivalstvo.

Srbi so na povsem drugem stališču. Ker vidijo, da so kristjani v Makedoniji po številu in vplivu sedaj v manjšini, zato želé, naj se najprej napravi mir v Makedoniji, da se more razvijati kultura. Ker so mohamedanci leni, zaostali in nesposobni, mogli bi računati, da bi krščanski življenj polagoma mirno izpodrinil mohamedance, kakor se je to zgodilo marsikje v Turčiji. Tudi v Mali Aziji, kjer so Turki manj mešani, so že gospodarji Armenci in Grki. Tako bi s časom kristjani v Makedoniji po številu in gmotnem stanju postali močnejši od mohamedancev. Za tak razvoj pa je potrebna sloga med Bolgari Grki in Srbi ali vsaj toliko sporazuma, da se njihova mdsobojna borba omeji na kulturno tekmovanje v Makedoniji. Prebivalstvo naj se poprime kulture, katera mu je bližja po srcu in naravi, in ta kultura mu bo koristila. Ali s tem več pridobé Bolgari, Grki ali Srbi, to je končno vse eno za iste, ki žele najboljše prebivalstvu v Makedoniji.

Ko bi Bolgarija, Črna Gora, Grška in Srbija tudi imele toliko bojne sile, da premagajo Turčijo in si osvoje turški ostali del v Evropi, je še vedno veliko vprašanje, ali imajo tudi dovolj sredstev, da zadosté evropskim kapitalistom, ki so dali Turčiji mnogo posojila na garancijo dohodkov v evropski Turčiji, torej tudi v Makedoniji.

Očividno je torej, da se more rešiti makedonsko vprašanje povoljno za kristjane, ako se sporazume Bolgari, Grki in Srbi, da eden drugemu puste proste roke pri kulturnem delu in vsi delajo na to, da se povrne mir in red v Makedonijo. Srbi so v tem oziru šli na roko vsem balkanskim narodom, osobito pa Bolgarom. Ako ni bilo

uspeha in ako hočejo Bolgari na svojo roko osvojiti Makedonijo, ni krivda Srbov.

Zadnji dododki so dokazali, da hočejo Bolgari raztegniti le svojo moč. A iskati bodo morali sporazum s Srbi ravno v Makedoniji. Makedonsko in sploh balkansko vprašanje more rešiti samo balkanska konfederacija.

Rusija.

Sevastopolsko brodovje ne bo sedaj šest mesecev imelo nikake službe.

Strel na polkovnika. Pri inspiciranju polka v Feodosiji je ustrelil neki vojak na svojega polkovnika. Strel polkovnika ni zadel, ranil je lahko nekega častnika, težko pa nekega vojaka.

Prepovedan shod zdravnikov. Ruska vlada je prepovedala shod zdravnikov ki bi se imeli vršiti v Moskvi in na katerega dnevnem redu je bila točka, kako uspešno nastopati proti koleri. Z ozirom na razmere v Rusiji je za eno leto prestavljen tudi mednarodni ginegološki kongres, ki bi se imel letos vršiti v Peterburgu.

V kronstadski garniziji je veliko razburjenje. Bojé se resnih nemirov.

„Potemkin“. Rumunski ministrski predsednik je zaslišal voditelja upornih mornarjev na „Potemkinu“, Matušenka, ki je izjavil, da so se uprli mornarji zato, ker je rekel zdravnik, da so stari črvi v mesu šele en dan. Brezdvobeno je, da je bil potopljen zadnji del „Potemkinov“ iz zlobnega namena. Potrebovali bodo tri dni, da postane ladja zopet sposobna za plovbo. V Odeso je došla torpedovka št. 207, ki se ni hotela udati rumunskim oblastim. Moštvo, močno 16 mož, so zaprli na prevozniki parnik „Pruth“. Tudi ladja „Veha“ je priplula v Odeso.

Rusija je zahtevala, naj izroči Rumunija uporne mornarje „Potemkinove“, ker so krivi uporniki več hudodelstev in obstoji pogodba za izročitev hudodelcev med Rusijo in Rumunijo. Predvčerajšnjim je došlo enajst upornih mornarjev v Bukarešto, med njimi tudi njihov poveljnik Matušenko. Mornarji trde, da niso pustili vdreti vode v ladjo in dolže novo posadko, da je to storila pomotoma. Na „Potemkinu“ je

bilo 24 častnikov. Prvi je bil umorjen artillerijski poveljnik Nevpočev, za njim pa poveljnik ladje Goliko, ki se je skril v neko kabino. Zdravnik si je porinil sam nož v trebuh in je nato še izpil strup; trije častniki so skočili v morje, ostalim se ni zgodilo ničesar in jih je zapustilo 14 ladjo v Odesi, 3 pa v Romuniji.

Upor mornarjev na „Potemkinu“ je povzročil, da so začeli Turki izpopolnjevati utrdbe ob Dardanelah. Sultan je dovolil, da smejo prinašati listi poročila o upor na „Potemkinu“.

Upor mornarjev v Kronstadtu. Pri vajah 10 t. m. ni hotel neki bataljon mornarjev rezervistov izpolniti povelje nekega častnika, ki je nato ustrelil nekega vojaka. To je razkačilo njegove tovariše tako, da so podrli častnika in ga umorili z bajoneti. Vojake, ki so umorili častnika, so takoj obsodili na smrt. Na carja so napravili izgrebi v bližini Petrovega dvorca velik vtis. Tudi moštvo na kronstadtskih ladjah je razburjeno. Mornarji pričakujejo, da izda car oklic.

Bombe v Odesi. Policija je odkrila v Odesi tajno delavnico za bombe ravno v trenutku, ko so jih napolnjevali z razstrelivnimi snovmi. Zaprli so najemnika stanovanja, nekega Siwliškega.

Upor na Kavkazu. V Batumu so izbruhnili na novo nemiri. Zaprte so trgovine in banke, izjemoma državne. Meso so polili neznani storilci s petrolejem, da je neužitno. V Tiflisu so zasedli vojaki vse ceste in trge, ker je razglašeno vojno stanje. Mesto je mirno.

Prestop h katoličanstvu. Policija se brani izročiti listine osebam, ki so prijavile svoj prestop h katoličanom. Samo v Varšavi je prestopilo h katoličanstvu dozdaj nad 1500 oseb.

Kriza na Ogrskem.

V Budimpešto je došel s Fejervaryjem sekijski načelnik v skupnem finančnem ministrstvu pl. Thalloczy. Sedijo, da prične pogajanja z voditelji opozicije. Košut je sklical za petek sejo izvrševalnega odbora leve, da se posvetuje o nadaljnjem pasivnem odporu. V Kološu so baje na povelje ogrskega domobranskega ministrstva preiskali vso vojaško prtljago pri 62. pešpolku, ker je pisalo Košutu več vojakov, naj vztraja opozicija v boju za narodnostne pravice. Vojaki so naglašali v pismu,

LISTEK.

Kako si razlaga postanek življenja cand. phil. P. Grošelj in kako znanstveniki?

Zadnji čas se je pri nas razpasla samozavestna „znanstvena“ klika, ki je zaostala za našim časom tako daleč, da menda celo mišljenje izvaja iz možgan tako kot žolč iz jeter, kakor je to že učil Büchner blaženega spomina. Drugod bi taki agitatorji za zastarelo materialistiško naziranje k večjem bliščali v feljtonih kakega socialnodemokratskega lokalnega lista, pri nas seve najdejo vernih prislušcev, ki so — nezreli in nezmožni za najmanjšo samostojno misel — zamaknjeni vanje liki bramanski adepti. Med temi proroki se po domišljiji, drznejši kot je bila Jules Verneva, prav posebno odlikuje g. Pavel Grošelj.

Skoro je škoda prerekati se z njim, kajti mož ima toliko menj metafiziškega znanja, kolikor več protozojev in organizmov vé naštevati. Njemu je vse jasno, zanj ni problemov, retorta mu reši postanek svetovij in postanek življenja; on spada k tistim naivnežem, ki jim nobena stvar ni

uganka in ki jim zato prav nič ne moreš zameriti. On nas skoro gotovo vsak drugi mesec osreči s kako rešitvijo vprašanj, ki so se nam zdela doslej neodgonetna: v „Narodu“ pa nam je celo na podlagi „radijobjev“ razjasnil, kako je na svetu nastalo življenje.

G. Grošelj prvič ne vé, kaj o tem uče teologi, drugi ne óče vedeti, kaj o tem mislijo resni znanstveniki, tretjič pa so njegovi „logični“ razlogi za nujnost praploiditve najjasnejša priča, da ni v svojem življenju temeljito predelal niti enega kompendija logike. Sic arguo:

G. Grošelj nam navede v svojem skoro poetičnem podlistku kot razlog za nujnost praploiditve eno t n o s t p r i o r e. Toda: Enotnost prirode, sploh vsega, kar biva, je sicer neki postulat našega uma, toda višji postulat so dejanske postavbe in razmerja. Doslej se moramo v mnogih slučajih omejiti na konstatovanje dejstev, ki jih ne moremo enotno spraviti v sistem, jih ne podrežati ne nadrežati. Enotnosti razlage svetovja ne smemo tirjati a p r i o r i, temveč le na podlagi pozizkusov in dejstev. G. Grošelj suponuje, kar bi šele moral dokazati; do enotnosti pri-

demo šele, če ovržemo dualizem med svetom in njegovim nadsvetovnim počelom in če identificiramo v bistvu živo z neživim. T o p a j e š e p r o b l e m.

Nadalje g. Grošelj nima pojma o tem, kaj o praploiditvi mislijo teologi. Pravi namreč, da ti tirjajo za početek življenja čudež. Za začetek življenja ni potreba nobenega čudeža; Bog zamore v mrtve stvari položiti dispozicije, dominante, ki iz snovi ustvarijo organizem. Te dominante so vezane na gotove in posebne sestavne moči organizma liki stroj, ki čisto po mehansko-kemiških zakonih udejstvuje procese, kakršnih ne udejstvuje mrtva stvar. Če je to „čudež“ ali pa „poseganje v naravne zakone“, potem je tudi vsak umotvor čudež, ki ga ustvari človek s tem, da uporabi in uravna stvar in njene sile. Potem je povsod v naravi izključeno vsako delovanje inteligence, ostane nam slepo in slučajno razporejanje snovi in sil. Vse to pa se vrši nujno in se razvija; odkod, odkaj in zakaj pa sam Bog vedi. To vse pa nosi ime „monizem“.

Ravnokar je izšla knjiga slovečega naravoslovca, botanika dr. J. Reinkeja: Die Philosophie der Botanik. (Leipzig 1905). V njej razvija ta znameniti

biolog iste nazore kot jih je v svojih dveh povsod poznanih knjigah: Die Welt als That in Einleitung in die theoor Biologie. Zadnje poglavje te knjige*) pa govori o postanku življenja. Ta izvanja enega najznamenitejših naravoslovcev naše dobe, ki gotovo nima najmanjših „verskih predsodkov“, zvene vse drugače, kot nezrelo blebetanje Grošljevo. Reinke konstatira najprej, da je problem praploiditve zgolj naravoslovno filozofski; potem preiskuje vprašanje, je li možno, da so prastanice nastale same ob sebi iz snovi, to je vsled njenih fiziško-kemiških sil ali pa je zato bilo treba posebne sile. Samonikli postanek življenja pa smatra Reinke za popolnoma nemogoč. Prvič uči izkušnja, da dardanašnji ne nastane nobena stanica, niti taka brez membran ali jedra, pod vplivom kemiško-fizikalnih sil. Tudi v prejšnjih periodah to ni bilo mogoče, kajti zvišana temperatura ne ustvari organizmov, ampak jih uničuje. Drugič pa imamo v naših kemiških laboratorijih dovolj priprav, da ustvarimo pogoje, ki so bajé potrebni za postanek organizmov, in vendar se nam to ne posreči. Praploiditev

*) Str. 183—198.

da ne bodo nastopili z orožjem, če izbruhne revolucija. Ogrski domobranski ministrstvo izjavlja, da ni zaukazalo preiskati prtljage Budimpeštanske trgovske in obrtna zbornica se je izjavila za samostojno ogrsko carinsko ozemlje.

Slavna zmaga katoliškega centra na Badenskem.

Slavno zmago je pr boril katoliški centrum pri nadomestni volitvi na Badenskem v drugem badenskem volivnem okraju. Izvoljeni kandidat katoliškega centra Duffner je dobil 10 891 glasov, liberalni 8438 in socialnodemokratski le 866 glasov. Zmaga je vesela, osobito zato, ker je bil izvoljen katoliški poslanec prvič in brez ožjih volitev v tem kraju.

Francoska zbornica

je sklenila nujno razpravljati o starostni preskrbi delavcev. Po tej predlogi bi imel vsak industrialni delavec pravico na letnih 360, poljedeljski pa na 240 frankov ko dočaka 65. leto. Senat odobri zakonski načrt o pomiloščenju. Francoski listi naglašajo, da je dosegel franc. ministrski predsednik v zadnjih težavnih okoliščinah jako znaten uspeh v pogajanjih z Nemčijo glede Maroka.

Socialni tečaj v München Gladbachu.

„Ljudsko društvo“ za katoliške Nemčijo priredi tudi letos svetovnoznani socialni kurz v prijaznem München-Gladbachu, ki se vrši od 8. do 19. avgusta. Prvi govorniki bodo razpravljali splošno o razvoju in sedanjem stanju gospodarskih razmer. Sledila bodo predavanja o gospodarskem stanju posameznih strok in o stremiljenjih za izboljšanje. Posebno pozornost nameravajo posvetiti delavskemu, obrtnemu, poljedelskemu in trgovskemu stanu. Razpravljali bodo tudi o socialno-kulturnih vprašanjih, kako dvigniti v pravno-verskem oziru posamezne stanovce. Pečali se bodo pred vsem z ljudsko izobrazbo (knjižnice, kolportaza) z zmernostnim gibanjem in s stanovanji. Razpravljalo se bo o marksizmu in revizionizmu, o kritiki sedaj veljavnih gospodarskih načel, o socialnih in dobrodelnih namenih ženskega gibanja. Vsak dan bosta dve predavanji: eno dopoldne, drugo popoldne; predavanju sledi razgovor.

Položaj na Angleškem.

Angleška zbornica je odklonila predlog poslanca Hardieja, ki je predlagal, naj se izžene vsaki inozemski delavec, o katerem se izve, da je prišel delati namesto stavkajočih delavcev.

Odpad Svedske od Norveške.

„Standard“ poroča iz Kristianije, da so ponudili Norvežani kraljevo krono danskemu princu Karolu Ni še znano, če sprejme princ ponudbo. V Stockholmu je priobčilo 174 pisateljev, umetnikov in zdravnikov oklic, v katerem naglašajo, da žele, naj bi državni zbor uredil razmerje med obema državama tako, da bi ne bil moten mir na Skandinavskem poluotoku.

Koliko stane gibanje „Proč od Rima“.

„Evangeljsko Gustav Adolfovo društvo“ razpošilja proračun za leto 1905. Za gibanje „Proč od Rima“ hočejo letos izdati 1,017.900 mark, in sicer „dobimo“ Avstrijci 442.000 mark, Nemčija 484.640 in drugo

inozemstvo 91 250 mark. Denar, namenjen za Avstrijo, nameravajo porazdeliti sledeče: 160 protestantskih občin na Češkem dobi 109.700, 69 na Moravskem 55.300, 19 v Šleziji 21.700, 9 na Zgornjem Avstrijskem 10.800, 13 na Štajerskem 16.500, 19 na Koroškem 18.100, 5 v južni Avstriji 5900, 3 na Tirolskem 5400, 3 na Predarelskem 2800, 99 v Galiciji 47.600, 17 v Bukovini 12.100, 54 na Sedmograškem 41.300, 108 na Ogrskem 54.600, 5 v Slavoniji 26.000, 4 na Hrvaškem 3900 in 4 v Bosni 4800 mark; šolam podeli društvo 17.400 mark, skupaj torej 442.000 mark. Iz proračuna se vidi, da obrača to vsenemško društvo glavno pozornost na Češko, menda zato, ker meji ob Nemčijo. Sploh pa peša med protestantskimi Nemci v raju navdušenje za odpadniško gibanje. Lani so naberačili še za 215.000 mark več, nego upajo letos, zato pa dobe naši neodrešeni Vsenemci letos celih 102.071 mark manj, ko lani.

Socialni demokratje ujeli državnega pravnika.

Pariz, 8. julija. V malem okrožnem mestu Marenne se je zgodil izvanreden slučaj: Stavkajoči socialisti so ujeli državnega pravnika in ga toliko časa niso izpustili, dokler ni oblast izpolnila njihovih zahtev. Pred nekaj dnevi so stopili v stavko delavci v tovarni kemikalij „St. Gobain“. Ko je tovarnar najel druge delavce, so stavkajoči oblegali tovarno in niso pustili nikogar notri. Ko je prišel državni pravnik, da pregovori delavce, so ga ti prijeli, ga prisilili, da je poljubil rdečo zastavo in ga vlekli s seboj po mestu. Izpustili so ga šele, ko je oblast izpolnila njihove zahteve. Kako so socialni demokratje zrastle francoski vladi nad glavo, priča dejstvo, da je oblast vzlic temu dogodku poslala na lice mesta le osem orožnikov. Zato je tvornica „St. Gobain“ morala zatvoriti svoje tovarne.

Rusko-japonska vojska.

Japonci na Sahalinu.

Tokio, 11. julija. Uradno poročajo: Japonski polki so zasedli Korzakovo vsk ob 8. zjutraj, ne da bi našli mnogo odpora. Rusi so mesto zapustili in so se ustavili pri Solovievki, 7 milj severno od Korzakovske, kjer so se nam poskušili upirati. Zasledujoči Japonci so jih pregnali in Rusi so se umaknili v Vladimirovsk, nekako 32 milj severno od Korzakovskega. Japonci so zaplenili štiri topove in veliko množino municije. Japonci niso imeli nobenih izgub.

Tokio, 11. julija. Viceadmiral Katavka poroča, da so včeraj dve križarki in ena torpedovka s pehote na krovu odplule iz Korzakovskega, obstreljevale naselbino pri rtu Noto in izkrcale polke ter zavzele mesto. Hiše in morski svetilnik so nepoškodovane. Zajeli so štiri moše.

Tokio, 11. julija. Uradno poročajo: Viceadmiral Katavka javlja: Naše brodogojstvo je dospelo 7. t. m. v ranem jutru v sahalinske vode. Poiskali smo krajev, kjer bi mogli pripluti; naše transportne ladje so se z delom brodovja bližale obali. Kombinirani oddelek pomorščakov se je izkrcal in zavzel neko že preje določeno postojanko, pozneje je nadomestila pomorščake pehota. Medtem je jela posadka neke utrdbe na višinah južno od Korzakovskega obstreljevati naše ladje, ki so preiskovale morje. Ladje so izpolnile svojo nalogo, ne da bi jih ruski ogenj po-

škodeval. Zjutraj, 8. t. sme odposlali tri bojne ladje in dva torpedovca, da podpirata gibanje pehote, ki je napadla Korzakovsk, toda so prišle, ko je mesto že bilo zavzeto. Ko so ob 2 uri popoldne torpedovke priplule v luko Chitosa, so jih Rusi močno obstreljevali s poljskimi topovi. Japonci so tudi ta ogenj udušili.

London, 11. julija. „Times“ poročajo iz Peterburga, da v vojnem ministrstvu zatrjujejo, da se ne bo mogla ruska posadka na Sahalinu uspešno ustavljati Japoncem. Rusi so najbrže odrezani od kopnega. Brzobjavna zveza je pretrgana.

Japonska in Kitajska.

Washington, 11. julija. Rusija je baje naklonjena želji Kitajske, ki bi bila rada zastopana pri mirovni konferenci, dočim Japonska nikakor noče kitajskega vmešavanja. Roosevelt je obema vladama sporočil kitajske želje, odgovorila še ni nobena. Washingtonski krogi tudi niso Kitajski naklonjeni, zato je gotovo ne bodo podpirali.

Kaj pomeni zavzetje Sahalina v strateškem oziru.

Dunaj, 11. julija. Ker so Japonci zavzeli Sahalin, je postala morska cesta Lapérouse in ožina Tsugaru čisto japonska zveza med morji zahodno in vzhodno od japonskega otočja. V slučaju vojske zamore Japonska zapreti vhod v te vode, tako da je sedaj rusko obrežno ozemlje po japonski posesti odrezano od zveze s tihim oceanom.

Povratak ruskih vjetnikov iz Japonske.

London, 11. julija. Ruska vlada je najela 15 največjih parnikov družbe Hamburg Amerika, da pripeljejo iz Japonske ruske vjetnike. Več teh parnikov je bilo že najetih pri prevozu premoga za brodogojstvo Roždestvenskega. Najemninska pogodba je sklenjena za celo leto. Ne ve se še, so se li obedve vladi dogovorili zaradi izmenjave vjetnikov ali pa je Japonska obvestila Rusijo, da so vjetniki zanje težko breme. Nekateri pa domnevajo, da je to dokaz, da so prvi splošni mirovni pogoji že sklenjeni.

Mirovno vprašanje.

New York, 11. julija. Japonski finančni agent baron Kaneko je obiskal Roosevelta v Osterbayu, da se z njim pogovori o vojni odškodnini. Japonska namerava Port Artur obdržati zase.

London, 11. julija. Dasi se bodo vršila mirovna pogajanja v Portsmouthu, se bo konferenca imenovala „washingtonska“. Pogajanja se bodo vršila v upravnem dvorcu državne ladjedelnice, ki stoji na nekem otoku in je s kopnim ozemljem zvezan po mostu. Ta kraj so baje izvolili zato, da ne bo nikdo vplival na pooblaščenca. Obedve delegaciji bosta najprej predstavljeni Rooseveltu in se bosta potem na dveh križarkah podali v Portsmouth.

Japonsko prodiranje proti Vladivostoku.

London, 10. julija. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokia: Glavna sila šeste armade se v brzih pohodih bliža reki Tumen. Od Vladivostoka nasproti poslane ruske čete japonske ofenzive niso mogle zadržati. Sesta armada v treh kolonah predira po cesti proti Hoj Jonu, kjer se Rusi pripravljajo za najresnejši odpor, kakor poročajo ogleduhi. V tej smeri imajo Rusi baje okrog 20 000 mož. Čez Tumen je narejenih več mostov na kolih

in čolnih, da se pospeši prehod ruskih predstraž, ko se približajo Japonci. Močan oddelek armade generala Hazegave se je izkrcal v zalivu Kaskevič, ob izlivu Tumena. Ta oddelek sedaj prodira pri zalivu Posjet; ko Japonci zasedejo tega je v nevarnosti vladivostoški zaliv.

Nemci so prodali svojo vojaško železnico Japoncem.

London, 10. julija. „Standard“ poroča iz Sangaja: Nemci so prodali svojo vojaško železnico Japoncem. Material za progo znaša 150 kilometrov. Japonci bodo železnico porabili za vojaške operacije proti Rusom. Železniški material so nemške vojaške oblasti l. 1900 pripeljali na Kitajsko in so ga naložili v Cingtanu. General Petzel, poveljnik nemških čet, je ves material prodal nemški tvrdki Schwartzkopf, ki je v skup z velikim dobičkom prodala japonski vojaški upravi. Rusi so proti temu že vložili energičen protest.

Razna poročila.

Peterburg, 10. julija. Očitod je odšel na bojišče gen. major Flug, načelnik preskrbovalnega oddelka za stanovanja druge mandžurske armade. Govori se, da bo gardno moštvo odpeljano na črnomorsko ladjeve. Načelnik pisarne voj. ministrstva postane gen. major Zabjelin.

Kitajske zahteve.

Dunaj, 10. julija. Pekinška vlada je razposlala vevlevlastem noto, kjer jih obvešča o zahtevah, ki jih je sporočila peterburškemu in tokijskemu kabinetu. Kitajska ne zahteva, da bi bila zastopana pri mirovnih konferencah, pač pa hoče, da se je obvešča o onih mirovnih vprašanjih, ki se tičejo kitajske suverenitete in njenih teritorialnih pravic. Sklepov, ki bi brez dovoljenja Kitajske kršili njene pravice v ozemljih, ki so kitajska last, pekinška vlada ne bo priznala.

Ruska naročila za nove ladje.

Peterburg, 30. julija. Sklenilo se je, naročiti v tujih ladjedelnicah 80 lahkih križark, ki imajo biti gotove čimpreje.

Izpred sodišča.

Afera Malitsch pred sodiščem.

Danes dopoldne ob 9. uri se je pričela pred tukajšnjim deželnim sodiščem obravnava proti visokoločnemu Svetku in Vodebu. Toži ju državno pravdnštvo radi hudodelstva težke telesne poškodbe, storjeni kadetu Malitschu ob priliki demonstracij proti Karnijcem meseca septembra lanskega leta. Predsednik sodišča je deželno sodni svetnik g. Polec, votanje gg. dr. Förster, Potrat in Kavčnik.

Obtožnica zagovarjata gg. dr. Furlan in dr. Novak, zastopnik državnega pravdnštva je dr. Rogina, zastopnik Malitscha dr. Eger. Zdravniška izvedenca sta dr. Plečnik in dr. Schuster.

Predsednik naznani, da se odkloni predlog obtožence Svetka, naj se zaslišijo še priče dr. Kopriva, dr. Jenko, dr. Bleiweis in dr. Robida, ker se bodo deloma prebrale njih izjave, deloma so tu že sodniški izvedenci; sploh je bil predlog prepozno vložen. Državni pravdnik vpraša, če bo predsednik dal preiskati, če se bodo danes odsotne priče Zelezen, Podoban, Anderwald in Franja Svetek razprave še udeležile. Ako se je danes ne morejo, naj se posebej zaslišijo, ker so te priče zelo važne. Predsednik odredi, da se odsotne priče še enkrat pozovejo. Nato se prebere obtožnica.

Obtožnica pravi, da sta Svetek in Vodeb dne 13. septembra leta 1904. sovražno napadla Paula Malitscha. Vladimir Svetek je sunil Malitscha z nogo, Emil Vodeb pa je Malitscha objel z obema rokama ter mu siloma izvil sabljo, nakar je množica planila nanj ter ga s topim orodjem pobila na tla. Pri tem je dobil Malitsch telesne poškodbe, ki mu motijo zdravje in ovirajo poklic za najmanj 30 dni. Napad se je izvršil v dogovoru z drugimi. S tem sta se oba okrivila hudodelstva težke telesne poškodbe po § 152, 155 b) in d) in kaznjivega po § 155 kazenskega zakona. Nato v razlogih opisuje obtožnica, kake poškodbe je dobil Raul Malitsch tisti večer in pravi: Malitsch, ki toži in trdi, da je od tistega trenutka vedno bolan, bil je po sodnih in zasebnih zdravnikih opetovano preiskovan. Vsi zdravniki soglašajo v tem, da je okvara, ki jo je zadobil Malitsch pri napadu, na sebi težka telesna poškodba; v ostalem so si nasprotovale mnenja zdravniških izvedencev v bistvenih točkah, vsled česar se je cela stvar izročila zdraviteljski fakulteti v Gradcu v končno presojo. Na podlagi mnenja fakultete je sedaj dognano, da oškodovanec, ki je že porojstven agnjen k neurorzi, vsled napada še sedaj boleha na traumatični hysteriji; vendar je sedaj že boljši in upati je, da okreva. Kazenske poizvedbe vtrjujejo sum i. da se je napad na Raula

ni zgolj kemiški, ampak tudi fiziološki in organizacijski problem.

Ogljeni hidrati, beljakovine in enzimi so potrebni kemiški pogoji organizmov, spleh gorljivi ogljikovi spoji, nič manj pa ni potrebna specifiška organizacijska sestava, ki je podobna sestavi strojev. Zato se tudi v organizmih vse vrši harmonično in so vsi deli funkcionalno podrejeni celotnemu sestavi, kar pri kemozah nikoli ni.

Praproditev tudi nasprotuje energetičkim zakonom. Kajti energetika nas uči, da imajo vsi sistemi, ki so sami sebi pripuščeni, tendenco, da preidejo v vedno bolj stabilno raznotežje, ne pa narobe. Gorljivi spoji protoplazme pa so skrajno labilni, spoji mrtve stvari pa so bolj ali manj stabilni, so torej v stanju najmanjše energije. Vsaka tendenca snovi, da ustvari beljakovine ali celo kak protoplazma, je zategadelj nemogoča. Snovi ne razpolagajo s tisto kemiško energijo, ki je potrebna za organske sestave; to bi bilo le mogoče, če bi energija prehajala iz stanja večje intenzitete v stanje nižje, ne pa narobe. V mrtvi stvari bi se vršil kak podoben kemiški proces le tedaj, če bi njeni spoji imeli več kemiške energije, kakor edgovarja njenemu stabilnemu ravnotežnemu

stanju; to pa nikakor ni, tudi visoka temperatura bi tega nedostatka ne mogla odpraviti. Saj vročina niti ne razmakne mirnega nihala, kaj še snov, da v njej vzbudi življenje! Slavn biolog pravi doslovno (str. 191): Spontanni nastanek protoplazme ali beljakovine iz snovi sploh ni problem, ki ga je resno vpraštevati, ravnotako ne kot problem o „Perpetuum mobile.“ Isto mnenje zastopajo Strasburger, Froman, Schmitz i. dr.

Da se poslužimo Grošljeve terminologije, iz njegovega članka zares veje nekaj srednjeveške mistike. Takih enostranskih mnenj menda še alhimiisti niso imeli. V njihovih prizadevanjih je bilo gotovo več smisla za tajinstvenost prirode in svetovja, kot v šablonskem mehaniškem naziranju Grošljevem. Fantazijo pa so imeli precej tako, kot naš kandidat filozofije. Ni-li to vrhunec naivnosti, ako Burkejeva opazovanja obesi na veliki zvon in proglašajo problem o postanku življenja za rešen? Doslej še nismo čitali resne kritike, ki bi pripisovala Burkejevemu „radiobijem“ posebno važnost in sam Grošelj je napisal proti koncu svojega konfuznega članka besede:

„V prvih povojih še leže opisani po-

izkusi, sprejeti jih moramo z vso skeptso in rezervo in ne vemo še, kam se končno nagne skodelica na tehtnici. Jih bo-li doletela usoda nesrečnega Eozoona, ali pa bodo morda položili zadnji nerazrušni kamen v stavbo mehanskega svetovnega nazora?“

Seveda, gospodu Grošlju je vseeno, ali se bo dalo življenje ustvariti v retorti ali ne, saj ima „strogo logičske“ razloge za praproditev. To pravi tisti, ki sicer označuje vsako metafiziško mišljenje za neznanstveno in hoče, da bodi znanost zgolj eksaktna in empirijska. Če mu pa zmanjka empirije, se sklicuje na „enotno svetovno naziranje“.

Reinke in drugi še niso prišli do teh subtilnih razlogov, hvala Bogu, da imamo mi kandidata filozofije, ki se bo s temi razlogi ovekovečil. Le tega naj ne pričakuje tako nestrpno, da bodo teologi kedaj „moralni svojemu svetovnamu nazoru pisati testament“; teologi so imeli to srečo, da so z drugimi neteologi vred bili pogrebci materialistiškega svetovnega naziranja, ki nam je zapustilo kot testament s tujim perjem in lepimi frazami odet monizem. In temu tudi že poje mrtvaški zvon...

Franc Terseglav.

Malitscha izvršil od množice sporazumno in dogovorno; 2. da sta obtožena napad izvršila soglasno z množico in sicer v istem trenutku, ko je množica, z namenom hudo zoper njega ravnat, obkolila Malitscha. — Potem preide obtožnica na demonstracije proti Karnijolcem, ki so bile tudi kaznjive. — Množica se je po demonstracijah pred južnim in državnim kolodvorom razšla, zbrala se pa zopet zvečer ob deveti uri, ko je pričakovala Karnijolcev z Gorenjskega z večnim vlakom. Množica je obstajala večinoma iz polodraslih mladeničev — srednješolcev, obrtnih pomočnikov in vajencev, skoraj vsi oboroženi s palicami in koli. Da se ti ljudje niso znašli slučajno, je umevno. Značilna — pravi obtožnica — je vsebina pisma, ki ga je pisal „Savan“ Ciril Levstik osmošolcu Ogrincu. On pravi: „Pridi točno ob pol 6. uri na kolodvor, quia burschi klofutabuntur. Priinesi pa kakšen kol seboj. Pripelje se polno nemških dijakov. Če moreš, mobiliziraj kaj barab. Cham mi je pravil, da bode štela naša vojska 200 do 300 mož.“ Ker Karnijolcev ni bilo, se je srditost obrnila zoper Nemce sploh. Obtožnica pa pravi nadalje o kadetu Malitschu: Je-li on izzival ali ne, se s popolno gotovostjo ne more konstatirati. Gotovo je, da je večkrat mimo kolodvora gori in doli korakal in si ogledoval razburjeno množico, in da ni samo slušal, ampak se je tudi ogledoval. Natakarka Stridingerja je vprašal pri odhodu iz restavracije: „Sind diese Lausbuben noch draussen.“ — Priča Rudolf Anderwald pravi, da je Malitsch rekel proti množici: „Verfluchtes Gesindel!“ (To vse se po naše imenuje izzivane. Ur.) Obtožnica sklepa, da je tudi to dokaz za sporazumljenje med množico, ako so se čuli klici: „Kadet štenka.“ Priče dogodke so: Paul Malitsch, Leopold Železen, Oroslov Veršič, Fran Kandare, Julij Podobnik, Rudolf Anderwald, Karol Stridinger, Ivo Tejkal, Viljem Klemenc, Franc Ljubič, Franc Šturm, Franja Svetek, Vinko Vizjak, Josip Sinkov, Jernej Papler, dr. Valenta, Josip Pukeletin, Josip Bukovnik, Jakob Tavželj, Emil Petrič, Alois Heil, Pavel Ogorevc, Rudolf Hile.

Začne se obravnava. Obtoženec Svetek se ne čuti krivega. Tisti večer je bil s Takalom v Kolodverskih ulicah v restavraciji. Ni vedel, da se bodo topli. Ko se je začel prepir, je šel gledat. Ko je videl Maliča, je pristopil nekdo k njemu, rekoč: Ta štenka, dajmo ga pretept. Jaz pa sem dejal: Se ne splača, takega kadeta se prime za ušesa in se ga pelje nazaj v restavracijo. Ker pa je kadet vedno bolj izzivalno gledal, se je opomnil, naj ne izziva. Ko mu je kadet rekel „Flegel“, je stopil za njim in zahteval naj besedo vzame nazaj. Pristopil je tudi Vodeb. Udaril ga še ni. Ko je Malič začel vleči sabljo, ga je s kolenom sunil in mu hotel vzeti sabljo, kar pa ni bilo treba, ker mu je sabljo vzel že Vodeb, nato se je odstranil. Drugam ga ni udaril, le v zadnico ga je sunil. Vodeb ga ni sunil. Malitsch je sabljo sam popolnoma ven potegnil. Poučil je še Malitscha da ne sme rabiti orožja. Malitsch je med nastopom še vedno psoval „Windische Lausbuben“, „Bagage“ i. t. d. Drugih ljudi ni videl, gledal je le sabljo, ker se je bal, da bi se ne zgodila kaka nesreča.

Predsednik: Pri Vas je bil pa še tretji gospod s „špicbartom“. Obtožene c: Mogoče, jaz ga nisem videl. Na vprašanje zagovornikov pove obtoženec, da bi se ljudje za Malitscha ne bili zmenili, ko bi bil molčal. Da priče ne soglašajo, je mogoče, ker imajo natakarkarje jezo nanj, ker jih je prejšnjo soboto zmerjal in kozarce ob tla metal. Ko bi Malitsch ne bil potegnil sablje, bi se ne bil nihče brigal zanj.

Dr. Eger pravi, da je Svetek na policiji izjavil, da pozna tretjega gospoda, a ga noče povedati. Svetek: To je pomota. Jaz sem mislil Vodeba, a ga nisem hotel imenovati.

Vodeb pravi, da pri prejšnjih demonstracijah ni bil navzoč, bil je doma. Se-le zvečer je šel na kolodvor. Videl je Svetka v družbi z nekim častnikom. Slišale so se besede „Flegel“ itd. Svetek je pristopil in zahteval, naj prekliče, pristopil pa je tudi on in zahteval isto. Malitsch je le psoval.

Rekel je Maliču: „Schauen Sie, dass Sie weiter kommen, aber im Laufschrift.“ Nato so prišli čisto skupaj. Malič je potegnil sabljo, ki ji je on z eno roko prijel za ostrino, z drugo za ročaj in mu jo tako izvil. Potem, ko je vrgel sabljo po tleh in jo zvil, je videl, da so padli ljudje po Maliču. On se je hotel le braniti. Da bi bil Svetek sunil Maliča, ni videl. Na vprašanje državnega pravdnika, je li on zlomil sabljo, prizna Vodeb, da jo je res hotel zlomiti, a le, da bi je kadet zopet ne rabil. Ker pa je videl, da je Malič padel, je vrgel sabljo proč. Vse se je vršilo silno hitro. Državni pravdnik razširi obtožbo že zaradi tega, ker je Vodeb lomil sabljo. Tretjega gospoda ni videl. Dr. Furlan konstatira, da je obtoženec vrgel sabljo proč

in ni udaril kadeta. Vsled tega se vidi, da ni imel namena kadetu škodovati.

Dr. Eger pravi, kaj je obtoženec delal na kolodvoru še potem, ko ni prišel noben vlak več in prosi, da se to zabeleži.

Prične se zaslišavanje prič.

Priča Malič nastopi.

Dr. Furlan protestira, da bi se za prisegel Malič, ker je nervozen in histeričen. Postava to izključuje, ki pravi, da so ljudje, ki imajo duševne hihe, ne smejo zaslišati. Dr. Novak se pridruži temu predlogu in pravi, da se iz dosedanjih poizvedb pozna, da Malič ne more vedno govoriti resnice. Sicer ga pa razmere t. j. sovraštvo silijo, da ne bo govoril popolne resnice. On bo danes dokazal poizvedenco, da je Malič simulant.

Državni pravdnik je zato, da se Malič zasliši.

Dr. Furlan: Tudi v smislu § 170/1 se ga ne sme zapriseči, ker je potegnil sabljo, kar bi ne bil smel.

Dr. Novak: Malitsch je pod vtisom svojih vojaških oblasti; zaradi tega njegovo pričevanje ne bo popolnoma zanesljivo. Sodni dvor se posvetuje in odloči, da se poprej vpraša zdravniške izvedence, če histerija res oslabi spomin.

Dr. Schuster (nemško): Histerija res oslabi spomin. Ako je Malitsch danes še tak, ko takrat, potem se ga ne sme zapriseči. Poprej naj se ga zasliši.

Dr. Novak: Prosim, naj gospod dr. Schuster govori slovensko. — Predsednik: Siliti ga ne morem. — Dr. Novak: To je želja, ki jo smem izraziti, saj sta obtožena Slovenca, in dr. Schuster zna tudi slovensko.

Dr. Plečnik: Histerični radi neresnico govore, radi lažejo; imajo defekte, da napačno razsojajo. Praktično bi ne bilo dobro, ko bi se ga zapriseglo, ker bi utegnil priti vsled tega sam v novo preiskavo. Ni pa še dognano, ali je res histeričen.

Državni pravdnik: Naj gospoda izvedenca govorita z njim, da to izpozna.

Dr. Plečnik: To je izključeno, ker mora človek bolj natančno občeati z njim. Sodni dvor odloči, da se Malitscha zasliši šele popoldne.

Priča Oroslov Veršič, sollicitator pri dr. Hudniku, pravi, da je videl več ljudi in pravi, kaj je to. Nekdo mu je dejal: „Nemški purši pridejo, bomo videli, kako bodo prišli.“ Nato zagleda kadeta Malitscha, ki je večkrat, 6—7krat, šel gori in doli in s tisto sabljico tolkel po tleh in vedno držal za ročaj. Ko je vlak prišel, so pričeli ljudje upiti: „Nemci so že tu!“ Med dohodom vlaka in pa med dogodkom je preteklo 15—20 minut. Navzoči so bili 12—13 letni fantiči.

Dr. Eger nemško pravi, če je pričal videl, kako je bil napaden Malitsch.

Priča: Okrog Malitscha se je zgrnila cela gruča. Saj bi gospod doktor tudi lahko slovensko povedali. Za Svetka in Vodeba ne vé, ni videl nobenega.

Priča Franc Kandare. Slišal je, kako je kadet zaklical: „Ich steche sie nieder!“ Potem je videl, kako je Vodeb pri zidu stal, na kadetove besede je Vodeb skočil in izvil kadetu sabljo. Zgrabil je sabljo za ročaj. Svetek je takrat stal daleč stran, poprej je bil čisto blizu. V tistem hipu, ko je Vodeb izvil sabljo, je videl, da je priletela palica od leve strani. Potem je bilo veliko palic videti. Kdo je udaril ne vé.

Državni pravdnik pravi, če je Malič sabljo popolnoma potegnil. Priča pravi, da tega ne vé.

Dr. Furlan: Vsak častnik, ki sabljo potegne, jo mora potegniti popolnoma, sicer je kasiran.

Priča dr. Valenta o dogodku samem ne ve ničesar povedati. Ve le, da je bil kadet krvav in prašen, ko ga je zagledal. Na vprašanje drž. pravdnika, če ve kaj o njegovem dušnem stanju, pove priča, da ni opazil na njem ničesar; sicer pa je malo občeal z njim.

Priča Ivo Tejkal je v restavraciji videl Maliča, kako je prišel v restavracijo z neko rodbino. Potem je prišel, ko je bil pričal že zunaj, kadet ven in izzival. On in Svetek sta stala pri vodnjaku. Mimo je prišel neki poba s kolom, češ ta kadet izziva, dobro bi ga bilo nalomiti.

Svetek je dejal: „Ne, se ne izplača; takega človeka se prime za ušesa in pelje nazaj v restavracijo.“ Čez nekaj časa potem sta se razšla in potem je šel Svetek k trafik, kjer se je začel konflikt. Malitsch je držal sabljo v roki za ročaj in tolkel po tleh, da je moral vsak dobiti vtis, da izziva. Po tistem dogodku je Vodeb njemu pravil, da ga je Malitsch razžalil, nakar mu je tudi Vodeb nekaj besed rekel. Nato je Malitsch potegnil sabljo, ki mu jo je Vodeb izvil. Pri tem si je izvil prst. — Obtoženca nista mogla biti v zvezi z množico, ker je bil on cel čas z njima skupaj.

Priča Viljem Klemenc, sedaj v Solkanu je videl, kako je neki gospod izvil sabljo kadetu in jo zvil na kolenu ter na to vrgel proč. Ko je kadet že ležal, je pristopil neki fantek, ogledaval na tleh ležečo sabljo, jo pobral in dal kadetu, češ: „Kadet, na sabla“.

Obravnava je trajala do 1 ure popoldne. Do tedaj so vse zaslišane priče izjavljale za obtožena v bistvu iste, kakor prejšnje priče za obtožena precej ugodno. Obravnava se ob 4. uri popoldne nadaljuje.

Štajerske novice.

Š V Pamečah je umrl 81 letni vrli mož Jurij Vrhnjak, ki je bil 50 let izgleden cerkveni ključar, ki službo sedaj vestno nadaljuje njegov sin Ivan, gostilničar in občinski odbornik.

Š Umrla je v Mariboru Katarina Murko roj. Cerin stara 66 let.

Š Novega podžupana bo prihodnji petek velil mariborski občin. zastop, ker je Primer odstopil.

Š Vihar. Vihar je pretekli petek devastiral v okolici St. Jurija ob južni železnici 11 gospodarskih poslopij in kozolcev in eno hišo več dreves je vihar izruval. — Toča je uničila skoro vse pridelke. Mnoge kmetov je popolnoma uničenih.

Š Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah se vrši v nedeljo, dne 23. julija velika Ciril-Metodova slavnost, ki jo priredi na korist družbi sv. Cirila in Metoda tamošnja ženska podružnica. Predstavlja se bo lepa igra „Na Srcu Marijinem“, v šolskih prostorih, v prostorih gostilne Horvateve pa bo nad vse krasna naredna veselica z bogatim velezanimivim vsporedom. Zato veljaj vsem sosedom za 23. jul. geslo: K Sv. Benediktu pa gremo gotovo! Domačini in sosedje, pridite! Gre se za družbo sv. Cirila in Metoda!

Š Smrt vsled klobase. V Frauenthalu na Gorenjem Štajerskem je umrl neki Grün vsled zavžite neke stare pokvarjene klobase.

Š V Mariboru je umrl živinozdravnik g. Kajetan Zolaudik.

Š Občinske volitve v Ormožu.

Ormoški Slovenci so pri zadnjih volitvah v občinski zastop desegli veliko moralno zmago; častno so podlegli, ker razlika kakih 30 glasov je neznatna, ako se pomisli, kako so delali nasprotniki. Glasove in volilce so fabricirali, mrtvi so volili z njimi, naše volilce so črtali, sami so bili v volilni komisiji brez vsake kontrole, ker se je vladni komisar svojim nemškim prijateljem na ljubo odstranil. V prvem volilnem razredu so zmagali Nemci s 6 proti 4 slovenskim glasovom, v drugem s 15 proti 6, v tretjem s 106 proti 57 glasovom. Torej dejanska zmaga sedaj ni naša, a zmaga nam je v prihodnje zagotovljena. Z mirno vestjo smemo reči, da je Ormož prvo slovensko mesto na Štajerskem.

Š Izpremembra v celjski duhovščini. Gospod dr. Somrek, dosedaj kaplan v Celju, poslan je v daljšo izobrazbo v inozemstvo in gre baje najprej v Pariz.

Š Utonil je v sredo, dne 5. julija pri predilnici na Preboldu nastavljeni tehn. uradnik Schmid.

Š Solska vest. Okrajni šolski svet celjski je v svoji predzadnji seji imenoval g. dr. Fran Stor-a, graščaka na Tebarjih krajnim šolskim nadzornikom za šoli v Storah in Tebarjih.

Š Odstavljen notar. Disciplinarni senat najvišjega sodišča je odstavil nemškega notara v Kirchbachu na Štajerskem Alfreda Wertheima. Lepa družba mora to biti v tem nemškem trgu, kjer je šele pred kratkim bil odstavljen tudi odvetnik.

Š Grozna nesreča. V ponedeljek dopoldne se se igrali otroci v Šolski ulici v Celju, ko pride težko obložen voz jim nasproti. Večina se umakne a triletni otrok šolskega sluga zaide med kolesa, ki mu odtrgajo nogo tako, da se je le še za kozo malo držala. Donesli so ga v bolnišnico. — Povožil je otroka hlapec Zanggerjev.

Dnevne novice.

Proč z nemškimi napisi!

„Gorica“ v uvodnem članku poziva občine po Goriškem, naj čim prej ukrenejo, da pokaže naša čisto slovenska zemlja čisto slovensko lice. Slovenske občine na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem storite isto!

Dr. Luschin pl. Ebengreuth

— Slovenec. Iz Sodražice se nam piše: V petkovih dnevnikih novicah „Slovenčevih“ se nam predstavlja med demonstranti zoper slovensko vseučilišče tudi rektor graškega vseučilišča dr. Luschin pl. Ebengreuth. Ko-

mur še ni znano, mu povemo, da se po

njegovih žilah pretaka pristna ribniška kri. Njegovi predniki, kar lahko dokažemo, so v Ravnem delu, v sodraški župniji, rete in rešeta delali ter jih raznašali po zeleni Štajerski. Ker so iz Ravnega dola napravili nemški Ebengreuth, si je „nemški vitez“ Lušin privzel po rodni vasi svojih slovenskih očetov častni naslov „von Ebengreuth“. Koliko lepše bi se glasilo „vitez pl. Ravno-dolski“; koliko častneje bi bilo zanj, ako bi se potezal za, kakor boril zoper slovensko vseučilišče! Natančno ne vemo, ali je stari oče njegovega očeta, ali njegov oče njega samega v Gradcu iz svoje krošnje stresel, da ondi nastopa zoper svoje krvne brate. Taki Tevtoni torej besne zoper naše vseučilišče. Ali ni poturica hujši od Turka? Žal nam je, da imamo takega rojaka!

K volitvi učiteljskega zastopnika v okrajni šolski svet kočevski.

V soboto bo volilo učitelstvo kočevskega okraja enega zastopnika v okr. šolski svet. Razmere zahtevajo, da je eden zastopnik Nemec, a drugi Slovenec. Za obe strani mora veljati načelo, da se akceptira kot skupni kandidat oni, ki ga predlaga večina učiteljev. Predlaganje slovenskega kandidata je interna stvar slovenskih učiteljev, a nemškega kandidata nemških učiteljev, a v skupni seji se volita predlagana kandidata soglasno. Tako je lojalno. Pred štirimi leti se je bilo to načelo nepremišljeno podrlo. Nemci so bili svojevoljno odločili zastopnike in za Slovence odbrali tistega, ki ga Slovenci niso želeli. Naša čast zahteva, da uvažujemo nemški tovariši naše želje, da volijo tistega, ki ga predlaga večina slovenskih učiteljev. Stanovski interes zahteva, da si izberemo tistega, ki bi nas najbolje zastopal. Kdor išče samo sebe, kdor se dá voditi osebnim antipatijam ali simpatijam, kdor nima moči kljubovati mrzkim pogledom, naj pridejo od koderkoli, tak ni za zastopnika. Slovenski učitelji ne rabimo v šolskem svetu nemih zastopnikov, ampak potrebujemo zgovornih in pogumnih mož, ki bi nas zgovorjali, ne pa tlačili, kakor se je žal godilo. Žalestno bo, ako bodo slovenski učitelji kazali zopet tak razdor, kakor so ga pri zadnji volitvi, in bodo Nemci zopet izvolili kogar se jim bo ljubilo. — Opozarjamo, da sosed za Slovence razmere v okrajnem šolskem svetu poslabšale, zato pozor!

— Nevarno je obolel č. g. Jakob Strupi, župnik v Smartnem pod Smarno Goro. Priporoča se vsem sobratom v pobožno molitev!

— Novice iz blejske okolice.

Kresovi na čast sv. Cirila in Metoda so goreli na Snetovi Pleši, Galetovcu in Ribenjski gori. — Pri kopanju je utonil 21letni Josip Vukelič iz občine Kriviput na Hrvaškem. Danes se pri Ribnem iz Save potegnili utopljenca, kateri je bil že več dni v vodi. Po obrazu je soditi, da je železniški delavec — Hrvat. Ker ni izključeno hudodelstvo, ga bode pregledala sodnijska komisija. — Od jame pod Babjim zebom na vrh namestirajo nemški turisti napraviti novo pot. Podružnica slov. planinskega društva radovljiška — kje si? Ako še pot na vrh Babjega zoba naredi Nemci — bo isti popolnoma njihova last, kakor ima še sedaj v posesti tako zanimivo jama. — Čudno se nam tudi zdi, zakaj je podružnica radovljiška sloven. planinskega društva postavila dvorožje z kazi pot k jami pod Zobom v sredi slovenske Boh. Bele. Nad našimi gostilničarji in trgovci se zgražate radi dvojezičnih napisov, zakaj jim neki eminentno slovenska društva dajete tako slabe izgleda. Ali so vam morda nemški turisti obljudili, da bodo tudi samo dvojezične napise postavljali po slovenski zemlji? Odgovorite! — V hudih škripcih je bilo c. kr. želez. gradbeno vodstvo, ko bi državni zbor ne bi bil dovolil novega kredita za planinske železnice. To je bilo zabavljaja nad „sitnimi“ Cehi. — Sedaj pa tudi nemške nacionalni inženjerji lojalno priznavajo, da sta jedino slovenska državna poslanca dr. Susteršič in Pogačnik s svojim vplivom pri Cehih rešila državo velikanske škode, katero bi ista imela, ko bi se moralo delo vstaviti le za nekaj mesecev. Sicer se pa vključ novodobljenih milijonov ne bomo še meseca oktobra vozili po novi železnici,

pač bomo radi ali neradi čakali do meseca januarja 1906.

— Predrznost domžalskih Nemcev. Pred nekaj dnevi pride neki gospod s svoje soproge in še nekaj drugih Slovencev v gostilno pri kolodvoru. Mirno so se vsedli k neki mizi in zahtevali po slovenski vina. Se mar jim ni bilo, da je v gostilni tudi nekaj tujcev iz Domžal, ker si pač noben dostojen človek ne bo mislil, da ga bo kdo napadel zaradi jezika, v katerem zahteva pijače. Toda kakor hitro so tuji začeli slovensko govorico, so zbesneli in planili na Slovence. Opsovali so jih in vpili: „Hier haben die Krainer nichts zu suchen, Hundegesinde, krainische pakaž“. Se več podobnih ljubeznivih nazivov se je slišalo. Eden se je zagnal v slovenske goste, vzel v roko steklenico in bil po Slovincih tako, da je enemu porezal celo roko! Spijano druhaljo vred je vrgel Slovence iz gostilne in udrihal po njih. Potem pa je še zahteval, naj mu plačajo liter, ki ga je razbil, ko je mahal po Slovincih. Vpil je na nje: Hunde, Schufte, Nemci so pa kar čez nje skakali kot opice, se penili jeze in vno- vič začeli obdelavati Slovence, ki so prišli v gostilno nazaj po klobuke. Tepli so jih, da je bilo strah. Nato pa je prišlo 12 fantov v gostilno. Mirno so se vsedli k mizi, odkrili se gostilničarju in zahtevali pijače, seveda po slovensko. Gostilničar je hotel kar iz kože skočiti. Vpil je, da „kranjskemu gesindelnu“ ne da pijače. Fantje so morali oditi. To je pač živa priča germanske kulture. V to družbo zahaja redno neki uslužbenec na kolodvoru, ki je v Domžalah doma in po redu Slovence. Se mu mora pač imenitno zdeti, da sedi med temi „kavalirji“, ki so še pred kratkim pasli govedo. Ta gostilničar pa za svoje nemške goste tudi ne pozna nobene policijske ure in nikogar ni, da bi ga naučil občinskega policijskega reda. Meste da naš župan črni Slovence pri oblasteh naj poskrbi, da bo v tisti gostilni red!

— Z otroci prišel k orožnim vajam. Iz Litomeržice poročajo 7. t. m.: Dinar Julij John, ki mu je pred letom umrla žena, je dobil pred nekaj dni poziv k vojaškim vajam. Ker ni imel nikogar, ki bi mu izročil v oskrbo štiri otročiče, jih je vzel seboj v Litomeržico, kjer se je prijavil pri 9. domobranskem polku. Stotnik se je strahovito začudil, podaril vsakemu otroku eno krono in velel rezervistu, naj spravi otroke na policijo, ki jih bo oskrbovala. Ker so dognali, da John res nikogar nima, ki bi varoval deco, so mu dali dopust. En otrok je zbolel in kmalu umrl.

— Vojaška vest iz Gorice. V nedeljo je došel v Gorico brigadni polkovnik Karol Janda, ki nadzoruje 8. topniški polk.

— V Vipavi je utonil železniški delavec Jožef Cigoj.

— Obsojen Kranjčan. V Gorici so obsedili Jožefa Pogačarja, starrega 21 let, doma iz Kranja, na šesttedensko ječo, ker je iz gradiške kaznilnice, kjer je bil v zaporu, ukradel nekaj orodja in drugih stvari.

— Lah obsojen zaradi žaljenja veličanstva. Angelo Piccoli, doma iz Loniga v Italiji, je bil zaradi žaljenja veličanstva obsojen na štirimesečno strogo ječo in bo po prestani kazni izgnan iz Avstrije.

— V Tržiču na Goriškem so instalirali novega dekana č. gosp. Ivana Krena.

— Grozd dolg pol metra imajo v cerkvenem vinogradu v Zlarinu na Hrvaškem. — Vinograd je zasajen z ameriškimi trtami.

— Novo opekarno namerava zidati poleg državne ceste pri Hrašah g. Josip Lavrenčič iz Ljubljane.

— Vročina. V Trstu so včeraj imeli v senci 36 stop. C., na solncu pa 48 do 50 stop. C.

— Ogenj. Iz Smarjete. Ob 10. in četrtr ponoči 10. t. m. nas je prestrašil „plat-zvona“. Gorelo je v vasi Brezovica naše fare. Kolikor sem mogel v naglici zvedeti, zgorelo je samo trem posestnikom, katerim je ogenj uničil tudi vsa gospodarska poslopja. Da se ni zgodilo v tej precejšnji vasi večja nesreča, je vzrok mirno ozažje. Za danes se pa priporočimo za dobrohotne podpore. Sprejme se vsak tudi najmanjši dar srčno hvaležno.

— Slovenskega planinskega društva kočje obiskujejo se letos navzlic zgodnji sezoni jako dobro. V Aljaževem domu v Vratih je bilo do 9. julija 88 oseb, med temi 35 dam. Aljažev dom je izborno oskrbljen in postrežba izvrstna. V Triglavski, Orožnovi in Kadilnikovi koči je obisk dovoljen. Ker se glavna turistična sezona prične šele sredi julija, upati je letos še številnejšega obiska nego lani, posebno ker je povsod za postrežbo dobro preskrbljeno.

— Na drobne kosce je zmečkalo, kakor poročajo iz Amerike, v Calumetu v rudniku Slovence Franceta Speharrja iz Vrha pri Vinici.

— Nogo je odtrgalo v Imperialia Pa v Ameriki Slovincu Ivanu Kosu.

— Premeščeni kaznjenci. Oni kaznjenci, ki so bili zadnjič zaradi svoječasni nemirov v Gradišču od goriškega okrožnega kot kazenskega sodišča obsojeni, ne povrnejo se več v Gradišče, ampak odvedeni so bili v kaznilnico Karlau.

— Četvorci. V mestu Ostružinu v okraju Vrginmost na Hrvaškem je povila 25letna Ljubica Perencevič četvorca. Vsi so moškega spola in popolnoma razviti. Dva sta v kratkem času umrla, dva sta pa še živa. Mati je zdrava.

— Vojaška vest. V soboto, 8. t. m., predvčeršnjim in včeraj je nadzoroval poveljnik 6. divizije eksc. fml. baron Malovetz 17. pešpolk v Celovcu. Po dokončanem nadzorovanju je bil polk pohvaljen, ter se je baron Malovetz zelo laskavo izrazil glede izvrstnega streljanja moštva na strelišču, kakor tudi prav dobrih uspehov pri vežbalnih vajah.

Darovi.

Poslani našemu upravnistvu. Za pogorelce v Horjulu so darovali: G. Marija Kavčič 5 K, gosp. Ivan Adamič 4 K, g. dr. Gregor Pečjak, katehet, 10 K, g. dr. Matija Leben, kanonik, 20 K. Za Ciril Metodo v družbo so darovali mariborski bogoslovci, letniki 1904/05, 200 K.

Ljubljanske novice.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani. Nov ustanovni občni zbor bo dne 18. t. m. ob treh popoldne v „Mestnem domu“.

Ij Ogenj na južnem kolodvoru. Sinoči po enajsti uri je nastal na neznan način ogenj v šupi, ki stoji poleg ordinacijske sobe na južnem kolodvoru. — Supa, v kateri je bilo razno kurivo, je pogorela do tal. Oddelek požarne brambre z načelnikom g. Stricljem in primarjem g. dr. Gregorjem je bil zelo hitro na licu mesta. Skode je baje okoli 800 K.

Ij Mlad tat. Ko je dne 10. t. mes. pregledoval policijski stražnik Gerlovič v Mestnem logu šupe, je zasačil v Dolencevi šupi Franceta Fajdiga iz Mekinj, katerega je sodišče že dalj časa zasledovalo in 16letnega pastirja Jakoba Cepudra iz Krošne. Cepuder je imel pri sebi novo uro, nov klobuk in novo denarnico. Na policiji je po dolgem tajanju priznal, da je našel 10 K, 30 pa da jih je ukradel svojemu gospodarju. Oba tička so izročili sodišču.

Ij Na Rakovniku bo jutri v četrtek dne 13. t. m. ob 5. uri zjutraj vč. g. provincijal salezijancev daroval za rajnega ravnatelja slovesno zadušnico.

Ij Velika Prešernova veselica. Ker bodo pri veselici dne 16. t. m. v „Zvezdi“ le 3 blagajnice, opozarja se sl. občinstvo, da se dobivajo vstopnice od danes nadalje v trgovini J. Lozarja na Mestnem trgu ter v tobakarni g. Šešarka v Selenburgovih ulicah. Da se onemogoči gnječa, blagoveli naj si vsakdo kupiti vstopnice še pred nedeljo!

Ij Posebnega srbskega vlaka k Prešernovi slavnosti 16. t. m. ne bo. Ostanje pri tem, kar je javil naš srbski dopisnik, da bo večji izlet Srbov na Slovensko o priliki odkritja Prešernovega spomenika. Sedaj pride le okoli 50 Srbov k veselici in na obisk postojnske jame.

Ij Ponesrečil se je sinoči na nogi ognjegasec Alojzij Hudeček, ko se je peljal na brizgalni gasit na južni kolodvor. Interveniral je takoj primarij gospod dr. Gregorič.

Ij Za kruhom. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 100 Slovencev, 32 Makedoncev in 60 Hrvatov.

Ij Umrla so: Kasimir Premk, paznikov sin, 3 mes. — Helena Terček, delavka, 48 let. — V bolnišnici: Ivan Velkavrh, poljedelec, 30 let.

Ij Občni zbor „Glasbene Matice“ se vrši, kakor že naznanjeno, v soboto, dne 15. t. m., ob 8. uri zvečer, v društvenih prostorih, Vegove ulice št. 5. Društveni računi ležali bodo od jutri nadalje v vodstveni pisarni p. n. društvenikom na vpogled.

Ij Srbska čitalnica. Vsem članom Srbske čitalnice se naznanja, da se čitalniški prostori nahajajo v „Narodnem domu“ (I. nadstropje), kjer so jim vsak dan na razpolago časopisi. Obenem se pozivljejo vsi Srbi, ki še niso postali člani čitalnice, da to nemudoma store, da bi tako čitalnica mogla uspešno delovati. Odbor.

Ij Nedeljski večerni koncert v Svicariji. „Pesem dar je iz neba, ki srce veselo vžiga“; — pač res, ker lepa pevska umetnost more najbolj navdušiti poznavatelja pravega petja. Impozanten pevski zbor pod vodstvom takega mojstra kot je pevovodja Hubad, mora impenirati. — Skupno se pela vsa društva Aljažev „Dneva

nam pripelji žar“ in Gerbičev „Slovanski brod“ Mi smo le obžalovali, da „Svicarija“ ni baš najpripravljen prostor za pevske nastope vsled razdeljenosti prostorov, radi česar glasovni material ne pride vseskozi do veljave, temveč se poizgubi v zraku. Skoro bi bil vrt v „Iliriji“ gledé akustike prikladnejši. Občinstva se je zbralo veliko število; prodanih je bilo nad 400 vstopnic. — Konkurenčno petje bi imenovali nastope pesameznih pevskih društev, ki so svoj program rešili v splošno zadovoljnost. — Kateremu društvu bi prisodili prednost, je težko reči. Nastop je bil vseskozi siguran, proizvajanje gladko; seveda se moramo ozirati na to, da je na glasove vplivala tudi vročina. — Pevsko društvo „Ljubljana“ odlikovalo se je z močnimi tenorji. — Tudi „Slavcu“ in „Merkurju“ gre vse priznanje. Zbor „Glasbene matice“ je itak znan — po zaslugi mojstra g. Hubada. Jako lepo se je pela Vogričeva „Lahke noč“, pri kateri smo zlasti občudovali fini prehod iz forte v piano. — G. Adamiča „Francica“ je ljubka kompozicija, zložena v smislu Hubadovih harmonizacij narodnih pesmi. — Zadnja in najlepša točka je bila g. Gerbiča „Slovanski brod“ združenih pevskih društev pod vodstvom g. Hubada. — Mogočno so doneli akordi, lepo nijansirano in eksaktno, pazeč na vsako gesto dirigenta, so izvršili pevci to točko vsopreda. — Pripomniti moramo le še, da „Svicarija“ ni kazinski vrt, torej tudi ni potreba, da ugledno-narodne rodbine toliko nemški brbljajo!

Razne stvari.

Najnovejše.

Star samemorilec. 80letni starrec Jovan Karan se je obesil v karlovski bolnici.

Dementirajo vest, da bo Bolgarska v kratkem proglašena za kraljevino.

Vročina v New Yorku je tropična. Nad 100 oseb je 10. t. m. omedlelo na cesti, 10 oseb je vsled vročine umrlo.

Ponarejena srečka. Dunajska policija preiskuje zanimiv slučaj. Neki Armenec je poizkušal dvigniti glavni dobiček turških srečk v znesku 150.000 frankov na podlagi ponarejene srečke.

Bebel, vodja nemških soc. demokratov, obišče Francijo.

Generalna stavka v Madridu. Socialisti v Madridu so sklenili 20. t. m. uprizoriti splošno stavko, ki bo trajala 24 ur. S to stavko nameravajo protestirati proti podraženju živil.

13.374 samomorov. Ravno kar izdana statistika o smrtnih slučajih na Dunaju od l. 1901. do l. 1903. izkazuje 13.374 samomorov.

Pozno imenovanje. Iz Berolina poročajo: Med zdravniki, ki so bili te dni imenovani za sanitetne svetnike je tudi zdravnik dr. Kalker, ki se pa tega imenovanja ne bo mogel veseliti, ker je že pred dvema letoma umrl.

Sijajna zmaga katoliškega centra na Bavarskem.

Prvotnevolitve za bavarski deželni zbor so zagotovile katoliškemu centru, ki je sklenil s socialno demokracijo kompromis, dvetretjinsko večino.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Dunaj, 12. julija. Ministrski predsednik Gautsch je odpotoval v IŠI.

Gradec, 12. julija. Cesar je popolnoma pomilostil gospo Hervay, ki je bila radi bigamije obsojena v trimesečno ječo.

Budimpešta, 12. julija. Na ogrsko-rumunski meji je nastal konflikt. Ker so zaprli nekega ogrskega finančnega stražnika na rumunskem ozemlju je nastal poboj. Rumunci so ustrelili enega ogrskega kmeta, drugega so težko ranili. Dva ogrska obmejna stražnika so odvedli na Rumunsko in zaprli. Na lice mesta so prišli vojaki.

Budimpešta, 12. julija. V jutrašnji seji tukajšnega občinskega sveta namerava Polony predlagati, da občina ni dolžna izročati vladni niti onih davkov, ki jih občinstvo prostovoljno prinese.

Pulj, 12. julija. Včeraj zvečer ob 6 je pri vajah nove oklopnice „Sv. Jurij“ zadel torpedo parni čoln št. 6, ki se je potopil. Moštvo so rešili.

Benišev, (Češko) 12. julija. Strela je udarila v neki avtomobil Uradnik Fišer je mrtev, dva druga uradnika sta nevarno ranjena.

Brest, 12. julija. Moštvo semkaj došlega angleškega brodivja se prisrčno brati s Francozi. Pri napitnicah so admiralji poudarjali prijateljstvo Angleške in Francoske.

„Daily Graphic“ je pri tej priliki posvetil Nemčiji več brc.

Pariz, 12. julija. Muravjev ne bo odpotoval k mirovnim pogajanjem.

Pariz, 12. julija. Senat je sprejel predlog o amnestiji z 243 glasovi proti 4.

Dortmund, 12. julija. Rešilna dael v rovu „Borussia“ nadaljuje, a je skoro izključeno, da bi spravili na dan trupla ponesrečenih rudarjev.

Peterburg, 12. julija. Vlada je izdala obširno oficijelno poročilo o nemirih v Lodzu, ki zvrča vso odgovornost na poljsko revolucionarno stranko, posebno na jude. Poročilo pravi, da se je pogreba ustrelenih žrtv udeležilo 20 do 30 tisoč ljudi. Dasi se je vršil pogreb po krščanskem obredu, se rdeče zastave, ki jih je bilo 14, nosili sami judje. Vse je organiziral judovsko-socialistični „Bund“. Na katoliški praznik presv. Rešnjega Telesa se je javna procesija izvršila v najlepšem redu, a ponoči so začeli revolucionarji streljati, napadati stražo in ruvati svetilnike. Drugi dan se je začela stavka po vseh tovarnah, streljalo se je največ iz oken judovskih stanovanj. Barikade je množica prepletala z žicami potrganih brzejavov in telefonov. Barikadni boj je trajal do tretje ure ponoči. Ubilih je bilo 160 upornikov, zaprtih 152. Škoda, provzročena po ropu in razdejanju, se ceni na 100.000 rubljev. Umorjen je tovarnar Ramiš s hčerjo. Iz mesta je v dveh dneh zbežalo 20.000 oseb. Poročilo sklepa s trditvijo, da demonstracije in stavke revolucionarnih socialistov in judovskih brandistov obsojajo tudi že delavci kot brezmiselne.

Moskva, 12. julija. Napadalec na mestnega glavarja Suvalova je 30 let star mož, čegar zunanjščina priča, da ni iz delavskih krogov. Prva krogla je Suvalova zadela v levo roko, druga v srce. Suvalov se je zgrudil v naročje svojega adjutanta.

Konstanca, 12. julija. Od pomorščakov „Potemkina“ se jih je 48 odpeljalo v Brailo, 33 pa v Jokšani. Neki pomorščak je dejal, da je upor prišel s tem, da se je pod neko mizo razpočila bomba. 20 pomorščakov je opsovalo vratarja ruskega poslanstva. Občinstvo se jim je pridružilo. Drugače se pa ruski mornarji obnašajo mirno in lepo.

Konstanca, 12. julija. Tu se nahajajoči „Potemkinevi“ mornarji se odpotstali v Peterburg pismeno prošnje, naj se jih pomilosti in naj se jim dovoli povratek v Sevastopolj.

Odesa, 12. julija. Med voj. oblastjo in policijo je prišlo do konflikta. Generalni guverner hoče, da obsedno stanje še traja, ker se je bati preganjanja židov, civilna oblast pa je proti daljšemu obsednemu stanju. Oblast preganja mnogo oseb iz mesta in vsak dan zapira neštevilne osebe.

London, 12. julija. Iz Washingtona odpoklicani ruski poslanik Cassini se je vkrca, da se odpelje v Evropo, kamor nosi seboj Roseveltovo pismo carju.

Berolin, 12. julija. Ruska pomožna križarka „Dniepr“ je došla v Vigo. Ušla je iz čušimske bitke, kjer so Japonci namerjali nanjo topove, pa jo niso zadeli. Moštvo hvali Roždestvenskega, ki je storil, kar je mogel.

Peterburg, 12. julija. Steselj je tu dobil sobni zapor, zakaj ni znano.

Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja, da se bodo vršili na

gremijalni trgovski šoli oprostilni izpiti v nedeljo, dne 23. julija t. l.

in sicer od sedmih do pol 11. dopoldne.

1396 1—1

Načelnik.

Ker ustanovni zbor gremija trgovcev v Ljubljani, dne 10. t. m. radi prepiche udeležbe članov ni bil sklepčen, vrši se nov

občni zbor

dne 18. julija t. l.

ob treh pop. v mali dvorani „Mestnega doma“ z istim dnevnim redom.

Pripomni se, da je ta zbor sklepčen ne glede na število navzočih članov.

1395 1—1

Načelnik.

Književnost in umetnost.

*** Piščalka za abstinence, pivce in pijanec.** Urejuje L e o p o l d L é n a r d. Mesečnik, posvečen protialkoholizmu gibanju na Slovenskem. — Celje. Zvezna tiskarna. — „Piščalka“ napoveduje: „Stala bo na stališču popolne abstinence, pod geslom, da je alkohol strup in da ni nikdar potrebe uživati ta strup... Mi priznajte, da je bolje piti malo kot veliko, toda nikdar ni mogoče piti i zmerno in po pameti.“ Najbolj po pameti se pije edino le, ako se ne pije nič, in kdaj se pije zmerno, ne more znati nikdo, ker nikdo ne ve, koliko tega strupa prenese njegov organizem brez škode. Mi smo torej principijelni nasprotniki vseh takozvanih „zmernih pijancev“ in „pametnih pivcev“, toda osebno ne bomo napadali nikogar, kdor ne bo zagovarjal svojih načel ali vsiljeval alkoholizma drugim. Za naš narod je sedaj najvažnejše vprašanje alkoholno vprašanje.“ Tako je zažvižgala nova piščalka. Povčni sestavki v tej številki so „Independent Order of Good Templers“, „Nemški protialkoholisti listi“, „Protialkoholisti štrajk na Finskem“, „Iz življenja polabskih Slovanov“, „Očetje pijanci“, „Nazadovanje Nemcev in alkohol“, „Abstinence gibanje na Ogrskem“, „Alkohol in bogokletstvo“, „Profesor dr. Weixelbaum o zmernosti in abstinenci“, „Zdravniška statistika o pijanstvu in o njegovih posledicah“, „Alkohol in smrt“, „Vrednost abstinence“, „Solska mladina in alkohol“, „Čigava je mladina?“, „Knjižnica za abstinence“, „Jagnje Božje, ki odjemlje grehe alkoholizma“. Mnogovrstna vsebina in — prepričevalna! Na koncu priobčuje „Piščalka“ Olge Kobiljanske povest „Zemlja“, prevedeno iz maloruščine, in na platnicah še učene „Pabrke na polju staroruskega slovstva in zgodovine“. Pa ta piščalka ne piska samo, ampak tudi poje. Kot priloga je pridejan 1. zvezek pesniške zbirke „M. J. Lermontove izbrane lirične pesmi v slovenskem prevodu“. Na 32 strane, imamo tu res krasne pesmi. Prevod je gladek, semtertje še malo pile manjka. In vse to za polletni 2 K! Seveda bo moral g. izdajatelj s časom naročnino dvigniti, ker s te ceno ne bo izhajal, in bi bilo res škoda, ako bi piščalki sape zmanjkalo v hudobno veselje „pametnim pivcem!“ Podjetje je jako dobro in koristno in priporočamo ta list vsem abstinentom, pivcem in pijancem kar najtopleje. Polletna naročnina 2 K se naj pošlje na naslov Upravništvo „Piščalka“. Jagnjenica, pošta Radeče pri Zidanem mostu.

*** Časopis katoliškega duhovenstva,** izborno glasilo, ki ga urejuje dr. Fr. Krásl, dr. Fr. Kryštufek, dr. J. Tumpach, dr. A. Podlaha, prinaša natančna poročila o bogoslovnih vedah vseh slovanskih narodov. Posebno o ruski bogoslovni literaturi se dobe v tem listu izborni referati. V 4. letošnji številki poroča o knjigi lavantinskega knezoškofa dr. M. Napotnika: „Sveti Pavel, apostol sveta in učitelj narodov“, katero hvali kot „opus ingeniosum“, o sinodalnih konstitucijah ljubljanske škofije in o knjigi škofa dr. A. B. Jegliča: „Appendix ad Synodum“, o kateri pravi, da je težko najti knjigo, ki bi tako na kratko in točno obdelovala za naš čas tako važna modroslovna in praktično teološka vprašanja. „Časopis kat. duch.“ izhaja v Pragi kot glasilo znanstvenega odseka „Akademie křesťanské“.

*** „Goljufiva kača“.** Humorističen list za Prešernovo veselico, izide v 5 do 8 tisoč iztisih. Troški se pokrijejo z inserati. Uredništvo se je poverilo g. Srečk u M a g o l i č u, vodji tiskarne g. Dragotina Hribarja.

Po svetu.

Najnovejše sredstvo proti vročini. Dne 1. t. m. je bilo v Berlinu neznansko vroče, najmanj 29.2 stop. C., največ 43 C. Po peti „Unter den Linden“ je šel 22letni urar Karol Kausky, ki je ves upehan in potan potegnil revolver ter začel streljati proti vročini. Pasantje so bili tako

razljučeni, da so padli po njem ter ga pretepli, kar se je dalo. Redarji so imeli dosti posla, da so ga ubranili, da ga nise linčali. — Sredstvo se je obneslo slabo, ker ubogi Kausky je moral v bolnišnico, tako se ga nabili.

Kaznjeneo, kateremu se mu-di v zapor. V Zurigu so obsedili nekega moža zaradi tatvine na šest mesecev ječe. Orožnik ga je peljal na kolodvor, da se ondi odpeljeta s vlakom v Dielsdorf, kjer je bila ječa. Ko prideta na kolodvor, zaore orožnik moža v čakalnico, ker vlak še ni ni bil prišel. Možu pa v čakalnici ni dalo miru, skočil je skozi nizko okno, vzel kolo, ki je bilo prislonojeno na zid in se naglo peljal s kolesom v Dielsdorf, kamor je dospel pred vlakom. Ravnatelj ječe je dejal, da je obsojen na šest mesecev, da je pustil orožnika na kolodvoru in raje sam prišel v ječo. Ravnatelj je izprva mislil, da ga mož vleče, potem pa je telefoniral v Zurig in izvedel, da ima mož prav. Ravnatelj mu je takoj odkazal celico.

Saljiv dogodek se je pripetil nemškemu cesarju, ko je nadzoroval nedavno nek gardni polk. Nemški cesar se je po svoji znani navadi jako prijazno pogovarjal s svojimi vojaki. Ko pride do nekega vojaka, ki se piše Andree, ga cesar Viljem vpraša: „Ali veš, kdo se tudi tako piše kot ti?“ Vojak, preprost kmečki fant, je hitro odgovoril: „Da, Veličanstvo, petovalec na severni tečaj se tudi tako piše.“ Začuden vpraša cesar: „Kako pa to veš?“ „Gospod stotnik mi je to povedal.“ „Kaj pa ti je stotnik vse povedal o Andreu?“ Veličanstvo, dejal je: „Da bi le še ti bil izginil z njim na severni tečaj, da bi me vedno ne jezil.“

Književna poročila.

Hostnik, **Kratka slovnica ruskega jezika** K 3. — Hostnik, **Slovensko - ruski slovar.** Slovnica slovenskega jezika K 5.50. — Huber, **Die Hemmnisse der Willensfreiheit** K 4.80. — Heiner, **Grundriss des katholischen Eherechts** K 5.04. — Schütz, **Der Darwinismus und die Ergebnisse der Naturforschung.** K 2. — Scheid, **Schillers Jungfrau von Orleans.** Hat sie der Dichter in seiner „romantischen Tragödie“, als Heilige dargestellt? K —.60. — Pölzl, **Der Weltapostel Paulus.** K 10.80, vezano K 13.68. — **Zipperlen's praktischer Haustierarzt für Landwirte, Haus-tierbesitzer, Tierärzte, Hufschmiede.** K 8.40. — Liguori, **Der vollkommene Christ.** Eine ausführliche Anleitung zur christlichen Vollkommenheit. Mit Betrachtungen über das Leiden Christi, geistlichen Exerzitien und den gewöhnlichen Andachtsübungen. K 2.88. — Frohnmeyer-Benzinger, **Bilderatlas zur Bibelkunde.** Ein Handbuch für den Religionslehrer und Bibelfreund. Vezano K 7.20. — Wieser, **Über Vergangenheit und Zukunft der österreichischen Verfassung** K 4.80. — Rudisch, **Der Weg ins Kloster.** Ein Büchlein für fromme Mädchen. K 1. — Honert, **Propheetenstimmen.** Die zukünftigen Schicksale der Kirche Christi im Lichte der Weissagungen des Herrn und seiner Heiligen. K 1.20. — Kunz, **Die Kunst die böhmische Sprache durch Selbstunterricht zu erlernen.** Vezano K 2.20. — Manassewitsch, **Die Kunst die polnische Sprache durch Selbstunterricht sich anzueignen.** Vezano K 2.20. — Griessmann, **Die gebräuchlichsten Fremdwörter in etymologisch geordneten Gruppen.** Vezano K 2.40. — Veleznamenito: **Denifle, P. Heinrich, Luther und Luthertum** in der ersten Entwicklung. I. Band (II. Abtheilung) Quellenbelege. Die abendländischen Schriftausleger bis Luther über Justitia Dei (Rom. 1, 17) und Justificatio K 6.60.

Za govore v raznih društvih: **Naturwissenschaftliche Jugend- und Volks-Bibliothek:** Bändchen XVII. Neureuter. **Auf der Fuchsjagd.** K 1.44. XVIII. Handmann, **Das Mikroskop.** K 1.44. — XIX. Ulsamer, **Unschuldige Verurteilte in Tier und Pflanzenwelt** K 1.44. — XX. Bendel, **Gewerkfleiss im Insektenstaat** K 1.44. — XXI. Borgmann, **Lichtschreues Gesindel.** K 1.44. — XXII. Killermann, **Leuchtende Pflanzen und Tiere.** K 1.44. Zelo porabna zbirka: prvih 16 zvezkov smo naznanili na tem mestu že pred nekaj meseci.

Časopis: **Der Lehrmeister im Garten und Kleintierhof.** Izide vsak teden in velja za četrto leta s poštnino vred K 1.85. Ta izvrsten in izredno ceni časopis naj bi ne pogrešal noben gospodar, oziroma gospodinja.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
11	9. zveč.	737.2	+22.5	sl. szah.	del. obl.	1.0
12	7. zjut.	737.6	+18.0	brezvetr.	„	
	2. pop.	736.1	+29.4	sr. jvzh.	„	

Srednja včerašnja temp. +23.1°, norm. +19.7°.

Tržna poročila

od dne 11. julija 1905.

B u d i m p e š t a. Pšenica za okt. K 15.34 do 15.36; rž za okt. K 12.46, do K 12.48; oves za okt. K 11.20 do 11.22; koruza za julij K 15.14 do 15.16.

Pšenica: ponudbe srednje, povpraševanje pičlo, tendenca mrtva. — Prodaja 12.000 met. st., za 15 stotnik nižje. Koruza in oves trdno. — Vreme: vročina.

Poštna upraviteljica

se išče pod ugodnimi pogoji.

Vstop takoj ali po dogovoru.

Kraj lep, prijazna okolica, v poletnem času veliko tujcev in izletnikov.

Ponudbe na poštni urad Dovje, Gorenjsko. 1377 6—4

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

912 11

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Sprejme se takoj

pisarniški vajenec

zmožen sloven. in nemškega jezika z lepo pisavo.

Ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro „W. K. N. 6“. 1356 3—3

Restavracija „pri Levu“

prej Košenina. — Marije Terezije cesta 16.

Vsak dan večkrat sveže **Puntigamsko marčno in bavar-sko pivo.**

Pristni cviček, razna druga naravna ter vina v steklenicah in razno-vrstni šampanjec.

Izborna jako cena kuhinja.

Velik senčnat vrt in prostoren salon za društvene veselice i. t. d. na razpolago.

Večkrat v tednu domače godbene zabave.

1220 10—9

K obilnemu obisku vabi najvljudneje

A. Kos, restavrater.

Nova šola.

V Jaršah pri Domžalah se oddajajo za zgradbo nove dvorazrednice stavbna dela konkurenčnim potom.

Stavba, ki mora biti še letos pokrita, je proračunjena na 31.200 kron. Natančni proračun in načrti so na razpolago v občinski pisarni na Rodici št. 14.

Ponudbe se morajo vložiti

do 20. julija.

Vsak ponudnik mora vložiti 4% varščine, katero mora v 8. dneh po podelitvi polniti, kakor bo sklenil krajni šolski svet z ozirom na ponudnika, največ na 10%.

Krajni šolski svet si pridrži pravico oddati delo skupno ali posamezno in ni vezan oddati delo najcenejšemu ponudniku.

Krajni šolski svet v Jaršah (p. Domžale),

dné 5. julija 1905.

1370 3—2

M. Slabič, predsednik.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana,

opekarna in tovarna peči, ponudijo vsako poljubno množino

zarezane strešne opeke, „Koroški model“

(Strangfalzziegel).

(Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Te vrste strešniki so patentovani v vseh kulturnih državah. o Lastniki patentov: F. P. Vidic & Komp. in Josip Marzola.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Sprejmejo se zastopniki.

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

